

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

»ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК« излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Преплата се шаље уредништву у Београду »Краљев трг« до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скуљача или на пошти. Цена је листу: селма, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механџијама из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жаандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви »Полицијског Гласника« не продају се. Рукописи не враћају се.

Прекјуче на Ивањ дан у 6 сахати пред вече, извршен је атентат на Његово Величанство Краља Милана, у часу када се из Активно Команде враћао у двор, а у улици, која води од гостионице »Српска Круна« за дубровачку улицу. — Атентат је извршио најмљени зликовац, пореклом Босанац.

Милост Божја заштитила је драгоцени живот милог родитеља нашег узвишеног Господара и Краља, а на срећу престола и Отаџбине; јер је Његово Величанство Краљ Милан, благодарећи Својој присебности, из ове животне опасности изишао само лако рањен. Свет, који се одмах искунио око кола Његовог Величанства Краља Милана, поздравно Га је одушевљено узвицима: Живео! исказујући тиме своју искрену радост за срећно спасење Његовога Величанства.

Овом приликом рањен је у лево раме и Ађутант Његовог Величанства Краља Милана, потпуковник Никола Лукић. Зликовац је ухваћен и налази се у рукама власти.

ЧОВЕК КАО ЗЛОЧИНАЦ

од

М. П. Јовановића.

Раније једном приликом у овом месту (Полиц. Гласн. за прошлу годину, стр. 221., завршетак чланка: Још нешто о берлинској полицији), ми смо већ указали на пут како да се сузбије непрестано растење броја злочина и све веће гомилање злочинаца. Треба уздићи, рекосмо тада, запуштено и пренебрегнуто васпитање, нарочито морално, у нижих слојева данашњег друштва, уређењем куће и проширењем круга рада школе. Људима треба кућа, у којој би као људи живели; школу треба извести и изван зидова данашњих јој учиниоца, на пријудном васпитању, озбиљно надзираваном од стране државе, подложити подмладак где је год сумња да се оно пренебрегава; а децу нижих редова друштва што раније узети из опасне околине у којој су, како би добила потребно домаће васпитање. Наравно да ту потребу, напоменусмо онда, није тако лако увидети онима, који на злочинце гледају само по спољњим знацима дела самога за које се суде, свдећи све на то: да се злочинац ухвати, дело му подведе под закон и он на робију отера. Али као што у медицини озбиљни радници данас почињу мање марити за болести саме по себи, увиђајући да ових, тако апстрахованих, управо и нема, него да има само болесника, тако се и у Казненоме Праву данас хоће проучавање злочинаца место простог излагања појединих врста злочина, под које би се после поједини случајеви само подводили. Болести и злочини, рекосмо на послетку, обећавајући и нарочито на то свратити се другом приликом, без детаљног проучавања свих прилика у којима је постао и даље се развијао дотични пацијент док се није поболео да се то да видети и опазити, или злочинац док није зло учинио, само су апстракције довољне за радњу шаблонску, каква мало може бити достојна озбиљних и правих радника.

И ево нас сада да се на то свратимо. При овоме ми ћемо се поглавито служити делом Д-р А. Бера: *Злочинац у погледу антрополошком*,¹⁾ које је, како и то рекосмо пређе, поводом његова приказа у овоме листу, постало дело светскога значаја, задобивши најкњижевније стручњака, који му се одају нарочитој студији. То смо дужни учинити и по самом обећању у том приказу, да ћемо о истој књизи и пространije говорити, наводећи како се немачка стручна критика изразила, да »треба

дићи руке с оних, којима је позив да са злочинцима имају посла, а с овом се књигом нису упознали«.

Приступајући томе задатку, нама је, пре свега, нужно да кажемо какав је тај одношај, у коме стоји Криминална Антропологија с Криминалистиком према Казненоме Праву.

Криминална Антропологија и Криминалистика две су засебне дисциплине, и ако се врло често мешају додирујући се при заједничком раду у разним правцима а увек у истом циљу: да, као спомоћне науке, послуже Казненоме Праву, прибирајући му с једне стране потребно градиво, а са друге изводећи и чинећи могућним што би одговарало сврхама Казненога Права. По тој скромној улози што је имају као спомоћне дисциплине и према кратком времену откад су се научно јавиле, све им је обрађивање још поглавито у посматрању, у прибирању и сређивању, тако, да се још никако не смеју чинити закључивања, којима би се стварали и постављали принципи. Примера ради да кажемо одмах, да у категорију таквих још недопуштених закључивања долази, пре свега, постављање тако званог »злочиначког типа« у Криминалној Антропологији. Грађе је, за ово, још и сувише мало, посматрања су од времена и одвише краткога, редови из којих би се закључци изводили мали су. Треба доста година и великога и мучнога рада још, да би се могли имати готови закључци и сигурни резултати. За данас се све још, у погледу тих резултата, ограничава на то, да се види да ли се оно, што се у тим дисциплинама нађе, може употребити у Казненоме Праву.

Ми већ рекосмо, да је постављање неког нарочитог »злочиначког типа«, најблаже узевши, једно прерано закључивање. Међу тим, Криминална Антропологија с почетка баш због тога је и сувише уско узета, схваћена је као наука о телесној и душевној нарочитој природи злочинаца. Већ одмах, дакле, унесено је баш у саму дефиницију њену оно, што истом ваља доказати, а то је, да је у злочинаца нека засебна, бајаги само њима својствена, природа, те је овим сав рад Криминалне Антропологије упућен само на то, да ту »нарочиту природу« тражи у свим могућим правцима и да је онда изнесе и покаже у каквим одређеним правилима и облицима. То пак никако не може бити прави појам и задатак Криминалне Антропологије, који је у проучавању душевних и телесних појава код људи у погледу на злочин и без икаква заузимања у напред за ма што. Ми данас заиста добро знамо шта је злочин, али нам још нико није казао шта, у научном смислу, имамо да разумемо под злочинцем, не знамо шта чини човека злочинцем у научном смислу; а док то не знамо, не можемо говорити ни о »нарочитим особинама« злочинца, као што ово врло лепо излаже данашњи признати криминалист Д-р Ханс Грос, чијим се речма овде служимо. Можемо, јамачно, посматрати шта налазимо у осуђенога, на кривцу, какве се особине виде на њему,

¹⁾ Der Verbrecher in anthropologischer Beziehung, von Dr. A. Baer, Geheimer Sanitäts-Rath, Oberarzt an dem Strafgefängnis Plötzensee und Bezirks-Physiker in Berlin. Mit 4. lithographischen Tafeln, Leipzig 1893. Verlag von Georg Thieme.

шта може изгледати злочину намењено; можемо појаве те анализирати, бројати и оцењивати, смемо их поредити међусобно и тражити им узрока и разлога; допуштено је бележити све што нам се у погледу тела учини чудно и уз то ићи за психолошком паралелом, тражити мотиве, распоређивати у групе и онда изналазити везу — али све то као претходан рад, као камен по камен за зграду, коју ће тек они што за нама дођу извести, ако се буде дотле принело довољно градива.

Криминалистика, као друга Криминал. Антропологије, има већ поузданији облик, и ако јој обрађивања није ни мало мање потребно него Крим. Антропологији. Она се, на првом месту, занима одношајем у коме су криминалисти, иследници, државни тужиоци, судије и полицијски службеници према оптуженима, сведоцима, вештацима и поротницима, одношајем овим, разуме се, у правцу психолошком. Ту су предмет студије разлике у схватању сведока, вештака и поротника, узроци лажних опажања, напред склопљено миљење и обмане чулне, као и разне прсте свесног и болесног лагања. Може се узети као несумњиво, да је Криминалистика постала једна засебна дисциплина и себи већ стекла место међу наукама. Само је још у питању област у којој ће и даље да ради, о позитивним основама које јој се постављају, о школи у којој би се учила и где би се разрађивала. Криминалистика је природњачки елемент у Казненом Праву. Оно, што она зна, испита и нађе, што она учи и даје, стоји на егзактном земљишту опита. Предмети Казненог Права, као ствари, у најширем смислу објекти су њеног испитивања и делања, и они немповно хоће да се проучавају методом природних наука, која тражи беспрекидно прибранање, истраживање, поређење, огледе и приказивања. И баш ово последње особина је њеног учења, које не треба да је тек у предавању, него у демонстравању. Све егзактне науке добиле су полета истом од онда, кад су се са стола, за којим су студоване, преселиле у лабораторију. Сазнање, које је иначе ему тако блиско, да се саме ствари не могу изучавати из књига него општом, то сазнање било је једини узрок огромном напретку свих егзактних дисциплина.

(Наставиће се).

ДУШЕВНЕ ОСОБИНЕ У ЗЛОЧИНАЦА

По Dr. Havelock Ellis-у и др.

ЧИТАНО У „ПРАВНИЧКОМ ДРУШТВУ“ НА ВЕЛИКОЈ ШКОЛИ

(НАСТАВАК)

После интелигенције, да поменемо и сујету код криваца. 3. *Сујета*. Сујета, која карактерише злочинца, има свој корен у елементима интелигенције и осећаја. Ово је једна особина, која је у многоме заједничка с уметношћу и литературом, ма да злочинац исте, као што *Ломброзо* примећује, у овоме далеко премаша.

Georg Borrov, духовити познавалац људи, примећује следеће о сујети злочинаца у погледу на њено одело: „Ниједна врста људи у целој свету није тако сујетна, не тежи тако јак за тим, да добро изгледа и да привуче пажњу других, на се као разбојници. У своје време тако чувени *Sheppard* носаше одело од ђеновског сомота и, када је јавно излазио, мач са сребрним балчаком. *Waud* и *Hayward*, чувени енглески разбојници, познати су били као најбоље одевени у Лондону. Многи талијански бандити ношаху диван накит. Па и Циганин је примамљив на лепо одело. Сама капа *Харам Паше*, вође једне канибалске циганске дружине, која је крајем прошлога столећа походила Угарску, — била је украшена са златом и драгим камењем у вредности 4000 форината.“

И наши разбојници такође много полагају на одело. Ево како у том погледу веди за њих г. *Миленковић*: „Разбојници се лепо носе. Како се наш народ одева, за њих се може казати да имају богато одело“...*) То важи, изгледа, и за кесароше и варалице. Један од београдских варалица чим је преварио некога господина и дигао му 40 динара, прво му је било да за њих набави нове хаљине.***) Видите, о ви лакомисленици, како сујета и злочин иду руку под руку.

*) *Тасин Дневник*, св. V. стр. 107.

**) *Деца Робијаша*, стр. 58.

Још важнија, а можда и још више распрострајена је сујетна охолост злочинаца на своје способности и дела. „Обични смртни“, вели *Widocz*, „грозе се од тога, да буду непоштени; међу злочинцима је поштење једино чега се стиде. „*Escarpe*“, разбојник бити, највећа је слава.“ То важи скоро без изузетка за све убице и лопове. Ко је извршио нарочито тешко злочинство, важи међу својим друговима као јунак и с презрењем гледа на остале; а ко је због каквог незнатног дела допао затвора, радо се представља другима као извршилац ма каквог великог престопа.

Неки млад Рус од 19 година побио је једном целу једну породицу, па кад је чуо да цео Петроград о њему говори, рекао је: „е сад ће моји школски другови видети, како је то лудо било кад су тврдили, да се о мени неће никада говорити.“ Иста малодушна жеља, да се побуди интересовање и симпатија, такође је оно, што тако често тера млад свет, људе и жене, да изврше самоубиство остентативним, чудноватим начином. И околност, што злочинци тако ревностно воде дневник, даје се објаснити овом жељом, да произведу хуку буку, а после тога и из потребе дописивања. Маркиза *Бренвилејерова* бележила је своје пороке и злочине с највећом тачношћу; њене су забелешке нађене и употребљене пред судом као доказно средство. *Mainwright* изгледа да је водио сличан дневник, који је, свакојако, пао у непоуздане руке. *John Wilkes Booth*, млад глумац слабога ума, који је убио председника *Lincoln*-а, имао је поред театралног патриотизма и многе црте инстинктивног злочинца, нарочито болешљива сујета, која му и по свршетку дела проузроковаше највећи јад. У своме дневнику писаше: „Извео сам једно дрско дело. Новине лажу. *Брзим* кораком иђах кроз гомилу, коју сачињаваху хиљаде његових пријатеља; здржавали су ме, ја продирах даље напред. уз њега се налазаше један пуковник. Повичем: „*sic semper*“ и опалим. При трчању сломих ногу. Избегао сам све губере. За тим сам исте ноћи прејашао на коњу још 60 енглеских миља, а при сваком скоку сломих кости моје ноге раздираху ми месо.“ Па даље пише: „Пошто су ме као неко прето јурили кроз шуме и мочаре, морадох се на послетку вратити, јер се све беше против мене заверило, мрзнећи се од зиме, сав искисао и скоро мртав од глади; сад сам овде на ивици очајања. А зашто? Зато што сам учинио оно, што је *Брута* и *Тела* овековечило.“ И на послетку: „Ја сам изгубљен, *Каринова* крв лежи на мени, па ипак кад би свет знао како изгледа у моме срцу, ово једно дело начинило би ме великим.“

Код г. *Д-ра М. Р. Веснића* налазимо један пример овакве сујете, који ћемо овде навести: „Једна особита врста сујете огледа се у књизи *Живка Цукића*: Чудновати догађаји једнога Србина и т. д. (Београд 1882.), где ћете на свакој страни наићи на узношење самога себе и представљања читаоцима, као да је писац највећи патриота и у исто доба мученик. Он долази код једног бившег кнеза српског да проси милостињу, па одмах за тим прича како га је кнез позвао да и он присуствује прошевини његове кћери и како га је другом једном приликом кнегиња пољубила у чело. Бечка га полиција хвата као варалицу. Доведен дежурноме чиновнику, човеку озбиљном и старом, он вам прича како га овај одмах нуди да седне, пружа му цигаре и т. д. То исто чине насупрам њега аустријски министри и српски намесници. При претресима, за које се он спрема и кицоши као да ће у сватове, њега председник „моли“ као оптуженика да каже ко је и шта је, и т. д.*)

Злочинце често наведе њихова прекомерна сујета, да пре дела говоре о својим злочиначким намерама, те тиме олакшавају откриће. Неки злочинац, који је убио три лица, говораше пре но што је своје дело извршио: „Радо бих учинио нешто велико. О, ја ћу што урадити да се о мени говори. И *Wainwright*-а описују као човека врло сујетна. Радовао је се што су му у затвору указивали поштовање, па је одатле закључио, да се с њиме поступа као с центлменом. Нека преступница потписала је се на писму својој саучесници: „твоја *Лукреција Бордија*“. Сујета злочинаца често се испољава у уметничкој или драматској представи, коју дају о своме злочинству. У једном чудноватом случају ове врсте, кога помиње *Ломброзо*,

*) *Д-р Мил. Р. Веснић*, *Крив. одговорност у светлости данашње науке*, стр. 96.

мало пре извршења дела фотографисали су се три убице с пожељима у руци и са изразом дивље одлучности у лицу.

Abbe Moreau описује на једном месту, како је од својих колега био примљен у тамници *La Grand Roquette* један чувени злочинац: „За час га опколи цела гомила; он се појави као какав краљ међу својим поданицима; завидљиви погледи бацани су на одликоване индивидуе, којима је пошло за руком да одрже место поред њега; сви су тако рећи гутали његове речи, али се ни један не усуђиваше да изрази своје чуђење, бојећи се да га не прекине, а он знађаше врло добро, да је овладао њима и омађијао их.“

4. *Несталност и црвртљивост.* Злочинац је свуда неспособан за дуго, стално напрезање и рад. Посао, који би обичан радник извршио с мало напора, исцрпео би силе јаког, најопаснијег злочинца. Пре свега лењ је, и његова злочинства су често само покушај, да избегне нужност рада. Ова је лењост један од најважнијих органских основа злочина. Ко би онемогућио беспосличјење, левентовање, отишао би у борби против злочина један ваљан корак унапред. Оправдан је разлог што француски злочинци зову сами себе „*régres*“ (од *pigritia*), лењивци. *Lemaire*, озлоглашени француски злочинац из почетка овога века, говорио је у име свију својих другова када је рекао: „Увек сам био лењ; то је срамота, али ја нисам створен за рад. При раду се мора напрезати, а ја за то нисам способан. Ја имам енергије само за зло; ако би морао да радим, тада не бих више марио за живот, пре бих волео да будем осуђен на смрт.“

И ако је злочинац у опште лењ, и ако шта више због саме лењости занемарује телесну чистоћу (при чему је често пристојно одевен), може он ипак за кратко време у даним приликама развити најживљу делатност; он чак не би могао ни живети без таквих епизода, оне сачињавају главне догађаје његовог душевног живота.

Louis Desprez, један несрећни литерат, који је због неког штампареког престапа био затворен у *Saint-Pelagie*, схватио је, као што вели *Emile Gautier*, психологију злочинаца у следећој формули: „Свет им се указује пола као велика тамница, а пола као велики бордељ; и не греше. Затвор им је нормално стање. Слобода им је доба ферија, чији крај предвиђају и очекују, за време кога су *in dolce far niente* и блудно живе, као оно магроз, који за три дана потроши своју годишњу плату.“

Злочинцу је потребан покретач, немир, да би се отргао из своје апатије. Отуда су злочинци у свима земљама тако јако одани alkoholu. Човек с организацијом коју злочинци имају, не може постојати без јакога средства за надражај, које га истрже из самога себе и даје му веселост, коју он иначе нема, а од таквих средстава за надражај најлакше се добија алкохол. Ако је још злочинац, као што се често дешава, потмак пијаница родитеља, то његова жеља за алкохолом постаје скоро болест. Злочин и пијанство у тесној су вези једно с другим, ма да не смемо искључно узети, да је пијанство узрок злочину, нити да је злоупотреба алкохола општа свима злочинцима, нарочито не код оних, којима је за њихов посао потребна интелектуална гипкост. „Пиће није добро за наш посао“, рекао је једном неки лупеж *Ломброзу*.

Играње карата даје злочинцу другу врсту надражаја; жеља за картањем је код њих можда још већа него за пићем, и често се измеће у страст. *Lauvergne* прича о једној злочиначкој дружини, која је два дана непрестанце играла карата. Неки француски осуђеник проигравао је увек своју малу порцију леба и вина, док на послетку није умро од глади; други један заборавио је у етрасном игрању на његово блиско погубљење.

Злочинци, људи као и жене, одани су још од ране младости свима облицима полног раздражења, природног и неприродног. Нарочито у тамници, где је злочинац упућен на самог себе или на лице истога пола, развијају се неприродне полне навике у већој мери. *Кнез Кроацки* вели о моралном утицају затвора на француске осуђенике следеће: „Да би пао у неописано душевно стање, као што сам га ја код неких осуђеника посматрао, мора се много година провести у тамници, у којој су стотине осуђеника, одвојени од виших утицаја и живећи увек у своме сопственом кругу идеја. Сви искрени и интелигентни директори казних завода признаће да су казни заводни права легла најстрашнијим преступима

против наравствености.“ Иста стања постоје и у енглеским казним заводима, у пркос свој дисциплини.

Кад је тако на западу, где се казним заводима обраћа велика пажња, и који су удешени и подигнути према новијим назорима о циљу казне, која треба да дејствује на поправку осуђеника — шта тек онда да речемо за наше казнене заводе и њине становнике, који су без икакве оделитости скоро дан и ноћ заједно? Да наведемо само извештај г. *Tase J. Миленковића* о неком Бурици Мађару... „Још као дете почео је онај нисати — а већ у казном заводу вршио је педерастичку. То раде сви осуђеници наизменице један с другим, па то је, вели, морао радити и он сам.“

Ове неприродне навике постају у главноме из нагона, да у тужан живот злочинаца унесу промену, надражај. Љубав, у њеним најузвишенијим, најплеменитијим облицима, врло је ретка међу злочинцима. То важи и за случајеве, у којима је злочиначко дело учињено из љубави, јер увек, и ако још тако страшно, она јесте и остаје груба. Кад је неки злочинац упитан, да ли жену, ради које је њеног мужа убио, заиста и љуби, само је одговорио: „ах, да сте је само голу видели!“

Жеља за надражајем изражава се у особитој љубави ка оргији, која се данас у своме најгрубљем облику јавља само код злочинца и његове поуздане савезнице — проститутке. Злочинцима је оргија највећа светковина, овде они, у тервенци, заборављају своју беду и невољу.

(Наставиће се).

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

Суђење код општинских судова по грађ. парницама

а., *Тужба*

Суду општине ваљевске

30 овога месеца дошао сам у Ваљево и одсео у механи код „сунца“ коју као механџија држи Тири Тодоровић. При моме одласку дао сам механџији једне кожне бисаге и коњску узду на чување, докле ја свршим посао по вароши за који сам био дошао.

Бисаге су биле нове и у добром стању у вредности 40 динара и узда тако исто у вредности 24 динара. Свега 64 дин.

Када сам у механи одсео и када сам ствари механџији предао били су са мном Језда Антић и Марко Сандић сељаци из Бања Луке.

Кад сам посао свршио, дошао сам у механу где смо ручали и по ручку хтели смо да се крећемо својим кућама, но мојих бисага и узда нигде нема. Сви момци су ове ствари тражили но залуд. Ја сам се онда обратио газда Тири, но он неће ни да ме чује но се изговара, да није крив што су лопови ствари однели, говорећи, да сам их ја требао чувати.

Ја сам ствари њему предао на чување и држим да ми је он за исте као газда куће одговоран, зато га тужим томе суду и молим да га суд осуди, да ми моје ствари преда, или, да ми за исте плати 64 динара. Молим суд да испита сведоке који ће потврдити моје наводе да сам му бисаге и узду предао, и који ће доказати да су ове ствари биле нове, и колико сам их платио, а то може потврдити и Сима Лазич, сарач, код кога сам их пре 2 месеца купио.

Тужбе основ повраћај ствари датих у аманет.

Вредност трајбине 64 динара.

Доказ сведоци.

2 јуна 1899 г.

Београд.

Милан Јевтић
из Бања Луке.

Бр. 452. Завести тужбу и позвати одмах парничаре и сведоке ради извиђања овога спора.

2 јуна 1899 г.

Београд.

Председ. суда.

*) „Целату или лекару“ стр. 27.

Рађено у суду општине ваљевске 3 јуна 1899 год.

б., Белешка

по спору

Милана Јевтића из Бања Луке

противу

Ђире Тодоровића, механције олд.

Због ствари датих му у аманет.
Вредност 64 динара.

Судили
Председник суда
Кметови
Бележио деловођа.

На рочишту су парничари и сведоци.

На понуду суда парничари се нису могли поравнати.

Тужилац оста при својој тужби, тражећи за три дана дангубе 18 динара.

Тужени рече: Истина је тужилац одсео код мене, по ја од њега те ствари примио нисам, но можда су то учинили моји момци, па ако је коме од њих дао, онда онога нека тужи, јер ја не могу за њих одговорати. Тражи дангубе 5 динара.

Испит сведока:

I Језда Антић, земљоделац из Бања Луке, има 42 године, способан у свему за сведока, на питање суда каза:

30 ов. мес., дошао сам заједно са тужиоцем у варош и одсели смо код Ђире. Када смо са коња сјанили, изашао је пред нас газда Ђира са својим арцијом, који је коње распремисао. Газда Ђира је наредио да се бисаге и узде скину са коња и унесу у собу бр. 8. Ми смо одсели у механи и ту смо попили по каву и ракију а затим изашли у варош, по својим пословима. На подне кад смо се вратили, ручали смо и седели до три сата, онда се почнемо спремати за одлазак. Свима је прибор био на месту, но тужиоцевог прибора нису нигде могли наћи. Ја знам да је тужилац бисаге платио код сарача Симе Лазића 40 динара а узду 24 динара, јер сам био при куповини. Заклећу се. Дангубе тражим 20 динара.

II Марко Сандић, земљоделац из Бања Луке, има 34 године, у свему способан за сведока. На питање суда у свему као и сведок Језда. Заклеће се. Дангубе тражи 12 динара.

III Сима Лазић, сарач олд., има 29 година, у свему способан за сведока, на питање суда каза: 18 маја ове године, дошао је у моју радњу тужилац Милан и тада је купио једне бисаге жуте са једном уздом прином за 64 динара. На ово ћу се заклети. Дангубе тражим 4 динара.

Тужени тражи да се сведоци на своје исказе заједно заклету. Сведоци су заклету.

Судски разлози:

Испитом испитаних сведока Језде и Марка, доказана је потпуно та околност, да је тужилац предао у механекој радњи туженог своје бисаге и узду. Испитом истих сведока и сарача Симе, доказана је вредност ствари у 64 динара. Према чему тужени је за исту вредност одговоран као механција према својим гостима, § 580 грађ. закона. Његови наводи, да су зато одговорни момци, немају никаква оправдања, јер је он као газда, у овом погледу, према својим посетиоцима одговоран за сваку њима нанесену штету на првом месту. Зато суд општине ваљевске на основу § 6 и 13 грађ. пост. као надлежни

Пресуђује:

Да тужени Ђира, преда тужиоцу предате му бисаге и узду, или, да му за исте ствари плати 64 дин., пошто против вредности није ништа примећено; да му накнади плаћену таксу у 4-50 динара и на име трошка и дангубе 10 динара, да плати испитаним сведоцима Језди и Марку по 5 динара а Сими 2 динара дангубе.

Саопштена пресуда парничарима одмах јавно у суду.

Од суда општине ваљевске 2 јуна 1899 године Бр. 1522 у Ваљеву.

Деловођа.

Председник суда
Кметови.

Истужи

Рађено у суду општ. марковачке 3 јуна 1899 год.

Дође суду Параскева жена Марка Обрадовића олд. земљоделца, па изјави:

И самемо суду познато је, да мој муж од дужег времена, врло неуредно живи и свакодневно се скита по кафанам бекријајући и дању и ноћу. Кућу и децу је напустио и о њима и имању никакву бригу не води. Све моје молбе да се тога остави, остале су без успеха.

Ноћас око 2 сата после пола ноћи, дошао је кући, трештен пијан, и одмах је напао на мене и децу, да нас бије и злоставља. На нашу кукњаву и заповку скупио је се комшиљук и спасао нас.

Молим суд да га призове и за ово дело казни, јер се његово насиље више трпети не може.

Да је овако као што сам овде суду навела, потврдиће Милан Јосић и Алекса Ребрић наше прве комшије, који су ме од ове напасти спасли.

† Параскева ж. Марка Обрадовића
потписао је М. Илић, писар

Оверава

Кмет.

Бр. 752. Позвати сведоке и саслушати их, а затим узети оптуженог на одговор, па акта суду ради пресуђења.

3 јуна 1899 год.

Председ. суда

Марковац.

Испит сведока

I Милан Јосић, земљоделац олд., има 48 година, способан у свему, на питање према тужби каза:

Око 2 сата после пола ноћи ноћас, чуо сам из моје куће заповку и кукњаву. Дигнем се и изиђем на поље, и тада видим да се кука у кући Марковој. Отрчим тамо и имам шта видети. Марко бене ухватио своју жену Параскеву за косу, једном руком а другом је са песницом груваше у леђа. Она је запомагала а деца су око њих врискала, да човеку срце од бола пукне, ја сам га са Алексом, који се такође ту нашао, од жене одвојио. Он нас је грдио што може горе бити. Био је трештен пијан.

Заклећу се.

Дангубе не тражим.

Милан Јосић.

II Алекса Ребрић, земљоделац олд., има 32 год., у свему способан каза:

У свему као и сведок Милан.

Заклеће се.

Дангубе тражи 2 динара.

Алекса Ребрић.

Сведоци су на своје исказе одмах заклету.

Оверава

Кмет.

Испит оптуженог

Марко Обрадовић, земљод. олд., има 40 година, упитан према тужби своје жене и испиту сведока каза:

Све то није истина што моја жена наводи и што сведоци тврде, јер ја сам те ноћи био толико пијан, да сам одмах легао, чим сам дошао кући. Зашто ме жена тужи и што сведоци тако сведоче, ја не знам, до ако није из пизме.

† Марко Обрадовић,
пот. М. Илић.

Оверава

Кмет.

Разлози:

Испитом испитаних и заклетих сведока, којима суд потпуно веру, као својим добрим грађанима, поклања, доказано је да је Марко пијан, ноћу дошавши из механе своју жену и децу злостављао и узнемиравао — § 34 полиц. уредбе. За овај свој поступак има искусити законске последице, не обзирући се на његову одбрану да то није учинио, јер је био пијан кад је дошао кући и одмах легао. Зато суд општине марковачке као надлежан § 4 полиц. уредбе, на основу § 349 крив. закона, с погледом на чл. 98 закона о таксама

Пресуђује

Да се оптужени Марко, за ово дело казни, са петнаест дана затвора о свом трошку, да плати 2 динара у такс. маркама за ово дело иступне природе, и сведоку Алекси 2 динара дангубе.

Саопштити пресуду и одмах извршити — § 15. и 16. полиц. уредбе.

Од суда општине марковачке 3 јуна 1899. г. Бр. 764 у Марковцу.

Писар.

Председник суда
Кметови.

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

с руског Јефта Угрчић

16

(наставка)

Степенице су биле узане, стрме и све поливене помијама. Све кујне свију станова на сва четири спрата отварале су се на ове степенице и стојале су тако отворене по цео дан. Због тога је ту била страшна запара. Само су се пели и силазили послужитељи са књигама испод руке, и разни људи обојега пола. Врата за саму канцеларију била су такође широм отворена. Он уђе и застаде у предсобљу. Ту су стојали и чекали све неки селаци. Овде је такође бида ужасна запара, а осим тога чисто је гушила свежа још довољно неосушена боја новопремазаних соба.

Причекавши мало, он се усуди примаћи се још у напред, у оближњу собу. Све су собе биле мале и ниске. Ужасно нестриљење га је вукло све даље и даље. Нико га није опажао. У другој су соби седели и писали некакви практиканти, који су били нешто мало боље одевени од њега, по изгледу некакав чудноват народ.

Он се обрати једноме од њих.

— Шта ћеш?

Он показа позив из канцеларије.

— Ви сте ђак? запита овај, погледавши на позив.

— Јест, бивши ђак.

Практикант га погледа, али без икакве радозналости. То је био некакав ванредно чулав човек, са непомичним изразем лица.

„Од овога пећеш ништа дознати, јер је њему све равно до мора,“ помисли Раскољников.

— Идите тамо деловођи, рече практикант, и пружи унапред прст, показујући чак на последњу собу.

Он уђе у ту собу (четврту по реду), тескобну и дупке набијену публиком, — људима нешто чистије одевеним, него у осталим собама. Међу присутнима биле су и две даме. Једна у жалости, сиромашно одевена, седела је за столом преко пута од деловође и нешто писала према његовом диктирању. А друга дама, врло дебела, сасвим црвена, са пегамма у лицу, угледна жена, а већ и веома раскошно одевена, са брошем на грудима, у величини малога таширића, стојала је на страни и нешто очекивала. Раскољников утрапи деловођи свој позив. Овај баци само један поглед на хартију, рече: „причекајте,“ и продужи посао са дамом у жалости.

Он дану слободније. — „Јамачно није оно!“ Мало по мало стаде се храбрити, и трудио се свима силама да се ослободи и прибере.

„Каквагод глупост, каквагод, ма и најмања непажња, и ја бих се могао сасвим одати!... Хм... штета, што овде нема ваздуха,“ додаде он, — „запара... Глава ми се још више заноси... и разум такође...“

Осећао је у целом свом организму ужасну несрећеност, тако, да се и сам бојао, е се неће моћи савладати. Он се трудио да се ма за штогод закачи и ма о чему да мисли, о нечему сасвим споредном, али му се то никако није дало. Деловођа га је, у осталом, веома занимао: да му је да што год погоди по његовом лицу, да га прозре. То је био веома млад човек, од двадесет и две године, са црномањастим и живахним лицем, које је изгледало старије од његових година, одевен по моди и кицошки, с раздљком до потиљка, зачешљан и напонањен, с многим прстењем на белим, четкицом очишћеним, прстима и златним ланцем на прслуку. С једним присутним странцем

проговорио је, шта-више, и две-три речи француским језиком и то доста добро.

— Луиза Ивановна, седите, рече он, као узгред, накинђуреној пурпурно-црвеној дами, која је непрестано стојала, као да није смела сама сести, ма да је столица била поред ње.

Ich danke, рече ова, и лагано се са свиленим пуштањем спусти на столицу. Отворено плава њезина аљина с белим чипканим украсима, која је изгледала као ваздушна лопта, раширила се око столице и заузела мал те не половину собе. Замирисаше њезини парфими. Али дама се очевидно снебивала због тога, што је заузела половину собе, и што су се од ње тако распростирали мириси, ма да се и смешила и збуњено и дрско у исти мах, али са видним немиром.

Дама у црнини сврши најзад свој посао и спремаше се да иде. На једанпут уђе у собу лупајући, веома гипко и некако особито крећући плећима са сваким кораком, официр, баци капу с кокардом на сто и седе у наслоњачу. Накинђурена дама, чим га спази, одмах подскочи с места, и с неким особитим усхићењем стаде се клањати; али официр не обрати на њу ни најмање пажње, а она већ није више смела пред њим да седне. То је био помоћник кварталног надзорника, с риђим, на обе стране хоризонтално накомстрешеним брковима и са ванредно ситним цртамма лица, које, у осталом нису ништа особито изражавале, осим нешто насртљивости. Он погледа са стране и, у неколико, с негодовањем на Раскољникова; већ и сувише је бедно било на овоме оделу, и не гледајући на његов положај, држање му никако није одговарало оделу; Раскољников је био необазрив, да га је сувише директно и дуго гледао, тако да се овај нашао чак и увређен.

— Шта хоћеш ти? викну, вероватно чудећи се, што се оваква одрпаница и не мисли поплашити од његовог громовничког погледа.

— Позван сам... позивом... одговори којекако Раскољников.

— То је због потраживања новаца од њега, ђака, пожури се деловођа, остављајући акта. — Ево! и он пружи Раскољникову једну свеску, показујући му у њој место: — прочитајте!

„Новаца? Каквих новаца?“ мислио је Раскољников, — „ну... мора бити, дакле, да насигурно није оно!“ И он уздрхта од радости. Ви му на једанпут веома, неисказано лако. Сав му се терет свали са срца.

— А у које вам је доба написано да дођете, господине! узвикну поручник, све се више и више из неког непознатог узрока љутећи: — писано вам, да дођете у девет, а сад је већ дванаести сахат!

— Мени су донели тек пре четврт часа, гласно и преко рамена одговори Раскољников, који се такође изненада и неочекивано наљути, налазећи, шта више, у томе неко задовољство. — И то је доста од мене, што сам овако болестан и у грозници дошао.

— Немојте викати, молим вас!

— Ја и не вичем, него сасвим обично говорим, него то ви на мене вичете; а ја сам ђак и не допуштам да се на мене нико издире.

Помоћник се толико разјари, да у први мах не могаше ни речи проговорити, само му је плувачка излетала на уста. Он скочи с места.

— Изволте љу-у-у-тати! Ви сте у судници. Немојте бити гр-р-руб, господине!

— Па и ви сте у судници, узвикну Раскољников, — а осим тога што вичете, ви и пушите, дакле све нас врећате. Изговоривши то, Раскољников је осетио неисказану насладу.

Деловођа их је гледао смешећи се. Ватрени поручник био је очигледно збуњен.

— То се вас не тиче! викну он најзад некако неприродно гласно: — него деде ви дајте одговор овде, који се од вас тражи. Покажите му, Александре Глигоријевићу. Тужба противу вас! Нећете да платите! А гле, како ми се ту осоколило!

Али Раскољников већ није више слушао, него жудно дохвати артију, тражећи што пре одгонетку. Прочитао је једанпут, двапут, и није разумео.

— Па шта је то? запита деловођу.

— Па то се тражи новац од вас по меници, наплата полицијским путем. Ви треба или да платите са свима трошковима, казнама и осталим, или се морате писмено изјаснити, кад ћете моћи платити, а заједно с тим и да се обвежете, да

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

пре исплате нећете напуштати престоницу, нити продавати и скривати својега имања. А повериоцу стоји од воље да прода ваше имање и с вама да поступи по закону.

— Ама ја... нисам никоме дужан!

— То нас се већ ништа не тиче. Ми смо добили за наплату законито протестовану меницу од сто петнаест рубаља, са прошлим роком, коју сте ви пре девет месеци издали удовици, колешкој асесорки Зарнициној, и која је од удовице Зарнице плаћањем прешла на дворског саветника Чебарова, и сад ми тражимо да се о томе изјасните.

— Та она је моја газдарица!

— Па шта је с тим, ако је газдарица?

Деловој га је гледао са снисходљивим осмејком сажаљења; али, у исто време, и у неколико ликујући, гледао је као на новајлију, који је наишао на прву ватру: „А? како ли ми се сад осећаш?”

Али шта је, шта је њему сада стало до менице, до наплате! Зар је било вредно, да се сада због тога са своје стране ма и најмање узнемирује, или чак и пажње на то да обраћа! Он је стојао, читао, слушао, одговарао, па чак и сам питао, али све то бесвесно. Ликовање због самоодржања, спасење од страшне опасности, — ето, шта је у овом тренутку испуњавало цело његово биће, без предвиђања, без анализе, без будућег загонетања и одгонетања, без сумњања и без питања. То је био тренутак потпуне, непосредне, чисто животне радости.

(Наставиће се).

ЗЛОЧИНЦИ У ПОВРАТУ

Из статистичког годишњака за немачку царевину види се, да од свију криваца, кажњених у току једне године због злочина или престапа, налазе се у поврату скоро четири десетине. Злочинци у поврату врше много нарочито понеке кривце, као принуда и претња (50 од сто случајева), убиство са и без предумишљаја (52 од сто), превара (53 од сто), насиље и претња према чиновницима (59,9 од сто), разбојништво и опасна крађа (64,4 од сто); тако исто стоје изнад просечног броја и кривоклетство, утаја и прављење лажних исправа. Ну ова статистика не прави разлику између лица у поврату у опште и злочинца по занату, а то је врло потребно за данашње казнено право ради проваласка средстава за спречавање поврата. Злочинци из навика или злочинци по занату играју врло знатну улогу под владајућим системом у криминалитету. То су индивидуе, које обично од ране младости, не бојећи се казне, упадају увек у злочине, највише исте врсте, и које велики део свога живота проведу као свакидањи гости у казним заводима.

Али и злочинци по прилици, који су подлегли само једном тренутном искушењу или великој невољи, упадају врло лако поново у злочин било због рђаве навике које су у тамници добили, било због немогућности да по отпунству нађу опет место. — У Француској је се за пола столећа удвојио број злочинаца у поврату на сто злочинаца. По Тардеовом извештају било је у Француској злочинаца у поврату на 100 злочинаца 32; ову средњу просечност ни приближно нису достигли планински предели и предели с малим варошима. Тамо је било на 100 злочинаца тек 20 у поврату, а, на против, у густо насељеним пределима број злочинаца у поврату пење се на 40 и 42 од сто. У четрдесет вароши са више од 30.000 становника долази један злочинац у поврату на 307 становника, док један такав у малим варошима долази тек на 712 становника. То је врло значајно — додаје Тарде своје извештају — нарочито кад се има на уму, како се често овде мењају узрок и дејство. Однос се не приписује томе, што злочинци у поврату врве у велике вароши — право поље професионалним злочинцима свакојако је баш велика варош — већ што велике вароши оне, који су једном већ осуђивани, скупљају, групишу их у извесним крајевима и зградама, па се тамо у заједници вежбају у новим злочинима.

Много је стало до тога, да се омогући рекласирање једнога једном осуђиваног или способнога за поправку, његово поновно увођење у старо стање и занимање. Опште је мишљење, да је главни узрок непрестаном пењању поврата велика тешкоћа рекласирања? Да би се овоме помогло, потребно

је злочинцу једном осуђеном — у колико се није показао као злочинац по занату, који у интересу јавне сигурности не сме бити пуштен — у тешком првом времену по његову отпунству притећи у помоћ, наћи му одмах место и занимање и омогућити повратак у друштво, те тиме вратити држави поштена грађанина а породици хранитеља свога. Какав племенит задатак. У овој цели постоје у свима цивилизованим западним државама друштва за поправку отпуштених осуђеника.

Идеју неопходној потреби оваквога друштва истакао је је код нас г. Таса Миленковић, а доцније је то прихватио „Полиц. Гласник“, „Бранич“, те има изгледа да ће се ускоро и код нас установити друштво за потпомагање отпуштених осуђеника. Ну, да би овакво друштво могло што боље испуњавати свој задатак, потребно је да већ једном и држава приступи подизању модерног, савременог казног завода. Сви знамо како наши садањи заводи грцају од препуњености и да отуда осуђеници излазе покваренији и наученији у своме занату.

Шта се може постићи добро уређеним казним заводом може нам послужити као пример познати казни завод у Елмири, у Њујоршкој држави. Тамо се великим старањем за осуђенике постигло, да н. пр. год. 1889. од 2300 осуђеника, који су били осуђени на неодређени затвор, па пуштени на пробу, само су се 15 процената поново одали злочивачком животу. Пример са заводом у Елмири, где се осуђеници васпитавају као у каквој „моралној болници“ и спремају за будући частан живот, нарочито наставом у једном одређеном занату — није нашао успешнога подражавања само у Америци и Европи, већ и у — Јапону.

При поступању и лечењу злочинаца мора се правити разлика између злочинаца по занату, који неће да се одају другоме занимању и од којих друштво мора бити стално заштићено (дуготрајним затвором или депортацијом), и злочинаца у поврату, кога је по други пут натерала на злочин немогућност повратка у своје стање, частан живот. Кад се професионални злочинци учине стално нешкодљивим, а злочинци по прилици васпитањем и олакшаним повратком у свој поштен живот и занимање сачувају од поврата, тада ће се много, врло много постићи. Криминална статистика показује много мање страшних бројева, из друштва ће се уклонити штетни и апсолутно непотребни чланови, а место њих доведше се нови, корисни, потребни чланови. Кад се учини да професионални злочинци постану нешкодљивим, тиме ће се одузети учитељи онима, који су једном погрешили, сами злочини врло ће се знатно умањити, а непрестано и кобно множење криминалитета престаће.

Жив. А. Л.

СЛИКЕ ИЗ ПРИТВОРЕНИЧКОГ ЖИВОТА

3. Хајдуци.

Било је то маја месеца 1895. год. Служио сам тада као чиновник при Управи града Београда и једно време замењивао сам писара кривичног одељења, који, услед слабости, беше на осуству. Већ неколико дана како радим у томе одељењу и готово уживам у оној мпожини разноврсних послова његових, кад се једног јутра изненада деси нешто, због чега се, у мало не ратосиљях, не само кривичног одељења, већ и саме полиц. струке у опште.

Тиче се једне побуне притвореничке. Сама реч „побуна“ веома непријатно звучи, па ма у којој прилици била. У прилици о којој хоћу да говорим, она није била само непријатна; она је била чак и страшна. Побунили се притвореници... Побунили се људи који су целог века крали и убијали... Побунили се они, који су толико пута своје руке у туђу крв умаkali... они, који су се давно измирили с том мишљу, да погину од куршума жандармског, па било то на „Кајабурми“, или у затвору, или у потери, или, најзад на ма ком другом месту...

Ето, таки људи беху устали да стресу са себе „тешке окове“, којим их је друштво, по њиховом мишљењу, неправедно оковало, и да казне извршиоце те друштвене пресуде — нас јадне полицајце.

Ако је икоја побуна потекла из правичнијег разлога то је, нема сумње, ова. — — — — —

Тек што тог немилог јутра дођох у канцеларију и узех да разгледам ноћне новости, када изненада зачух страховиту галаму у затворима управиним, а одмах по том и вику за помоћ. Инстинктивно скоких и појурих тамо, али ме у путу суерете апсанција, блед као крпа, и уздрхталим гласом јави ми:

— Г. писаре, побунили се притвореници.

— Чији притвореници? Наши или судски? — У времену, кад се десио овај догађај, притвореници Управе града Београда и прв. суда за град Београд, нису били одељени једни од других као што су сада.

— Сви у опште.

— Зашто?

— Не знам. Ваљда хоће да беже.

— Да није већ неко до сада утекао?

— Није још, али се бојим за оне хајдуке.

Још он не беше ни довршио ове последње речи, приђе нам командир страже у управи, и упита: шта ће да ради? Ја већ заустих, да му издам неке наредбе, али ме у томе ометаше разни узвици, који се зачуше из затвора.

— Јао! Уби ме, о. ти хајдучког!

— И ниси за живот, пољожаро једна!

— Удри, Илија, посветила ти се!

— Немој, Илија, молим те!

— Шта ме молиш... Јао!

— Молим вас, г. писаре, шта да радимо?

— Води све стражаре у затворе; позови притворенике у име закона да се утишају, па ако те не послушају, нареди, да стражари избаце један плотун у вис, и.....

— И после.....?

— После у њих, ако се не утишају. Само жури!

— Разумем.

Илија Вујановић — Вујанић

(Свршиће се).

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

На гилотини. — Нашега првога маја у Сен-Назару, у Француској, извршена је смртна казна над Адријаном Самсоном, старим 29 година и Феликсом Жефроа, старим 30 година, који су 13. јануара ове године убили седамдесетогодишњег старца Кеноа.

Пошто су ушли у његову кућу и по собама нису ништа нашли, пробудили су старца вичући му да се појавила ватра. Старац им отвори собу где је спавао и тога тренутка буде оборен на земљу и премлаћен батинама. Злочинци после тога одвуку лешину у кревет и запале кућу.

Трећи злочинац, који је такође учествовао у злочину, по имену Жан Жефроа, и који је цео злочин потказао полицији, за време истраге обесио се у својој хелији.

Оба злочинца врло храбро су се понашали на гилотини, нарочито Жефроа. Он је од раног јутра па док му троугло сечиво није одрубило главу непрестано ћеретао. Док су његова друга спремали да га метну на гилотину, он им рече:

— Данас не можемо да играмо карата.

Затим, обратив се целатовим помоћницима, рече им:

— Баш ја немам среће! Ухапшен сам у петак, осуђен сам у петак, свршавам у петак.

Самсон је казао само неколико речи. Он је врло блед и пошто је загрлио свештеника, први је изашао из осуђеничких кола, спремио се и легао на гилотину.

У четири и по сата изјутра, над обојицом казна је извршена. Маса света присуствовала је томе чину.

Гимнастички допов. — Један ноћни стражар у Паризу шетао се својом линијом и опази како са једнога прозора на другом спрату висе завезани чаршави и разне крпе.

Стражар посумња, пробуди вратара, и уђе у собу кирајџије са чијег је прозора било пуштено ово импровизовано уже. Кирајџија, господин Б..., дубоко је спавао када су зазвонили, и ништа није појимао шта су му причали. Када се мало раздремао, сви оназе да су све ствари у страшном нереду, да је нестао велики број скупоцених ствари, и да је допов морао везивати чаршаве и спустити се кроз прозор.

Истрагом је утврђено да је допов ушао док никога није било у соби, да је заплашен изабрао најкраћи пут, и на поменути начин спустио се кроз прозор. Утврђено је даље, да чаршави нису достигали до земље, и да је он са приличне висине пао на тротоар, и у паду очешао једнога пролазника. Овај га је упитао да ли се повредио, допов, срећан што овај није био изненађен тим необичним излажењем из куће, одговорно је да није, и брзо се изгубио.

ПОЗИВ НА ПРЕДАЈУ

Илија Петра Трукића, из Лазнице, одметнуо је се од власти и придружио оглашеним хајдучима: Илији Петра Јелића, Ивану Петра Шћопуловића и Петру Пауна Ђосића, па са њима у друштву починио следећа казнима дела:

1. Осмог овог месеца пресрели су Стана Бојкана из Лазнице, који је ишао у „липу“ свом салашу, па на месту званом: „Ваља Кумбари“, опале на њега из пушака у намери да га убију, но срећним случајем не погоде га и Стан живот бегством спасе.

2. Деселог истог месеца у први мрак сва четворица дошав у село Лазницу, нападну на кућу Јована Луце Лалића и на разбојнички начин отму му једну пушку кокинку са 15 бојевих метака и велики револвер Гасеров.

3. Истог вечера, око пола ноћи, нападну на салаш Јанка Шунића из Лазнице у „Загразу“, па на разбојнички начин изударају Јанкову жену Меду, отму 23 рубље, 3 талира, 80 цванџика у накиту и 3 динара у новцу.

4. Једанаестог овог месеца око 6 сати по подне, нападну на салаш Јована Бунића и на месту убију Стану жену Јованову.

5. Четрнаестог истог месеца опет сва четворица, на путу између Крста и Брестовачке Бање, испод Крста (атарара среза зајечарског) пресретну Тому Сараћа и остале из Петровца, који су за Бању путовали, па их ове опљачкају, однев им новац и две пушке магацинке.

Илија је стар 18 година, раста висока, у опште плав, без браде и бркова, очију зелених, од одела носи црно гуњче, беле влашке чакшире, малу црну шубару, опанке просте влашке, од оружја има пушку пибодовачу и једну редницу метака.

На основу чл. 2-ог Закона о хватању и утамањивању хајдука, начелство ово позива напред именованог Илију Петра Трукића из Лазнице, да се у року од 15 дана, кад ова објава буде изашла у „Српским Новинама“ преда најближој државној полицијској власти, што ако не учини, биће по истеку тога рока оглашен за хајдука.

Бр. 10500. Од начелства округа пожаревачког, 21. јуна 1899. год. у Пожаревцу.

Светозар Атанацковић, родом из села Кошвијева, побегли војник IX пешадијског пука. 11 овог месеца дању, на разбојнички начин напао је у кућу Тиме Андрејевића из Десине, и из ове узео пушку магацинку.

Иван звани Мика Мишић, родом из Курјача, побегли осуђеник са осуде из Љубичева, 14 овог месеца око 6 часова изјутра, наоружани у друштву са Животом Радојка Миленковића побеглим војником, кога је начелство објавом од 10 тек. мца Бр. 9620 на предају позвала, — покушао је да изврши разбојништво над Калином женом Миљка Зорића из Чешљеве Баре, коју је том приликом смртоносно повредио.

По извршеним делима и Светозар и Иван — Мика — побегли су у шуму у намери да продуже зла дела чинити, по

томе што је Светозар са Животом и још једним војником прошле године из војске побегао у наведеној цели, па од потере гоњен предао се зашта је и казну искусио.

Светозар има 21 годину, сув, средње величине, смеђ, бркова тек трнулих, од оружја има пушку магаџинку.

Иван — Мика — има 43 године, раста средњег, плав, нос великог, повијеног, бркова смеђих, уста повијених, зуба ретких.

На основи чл 2-ог закона о хватању и утамањивању хајдука, начелство ово позива напред именованог Светозара Атанацковића из Кошијева и Ивана — Мику — Мишића из Курјача, да се у року од петнаест дана, од дана кад овај оглас буде изашао у „Српским Новинама“ пријави најближој државној власти, што ако ово не учине, биће по истеку тога рока оглашени за хајдуке.

Бр. 10188. Од начелства округа пожаревачког, 17 јуна 1899 год. у Пожаревцу.

Живота Радојка Миленковића из Десина, редов IX. пешадијског пука, 17. прошлог месеца, побегао је са касаринске страже, и собом однео пушку модела 80. год. под серијом „И“ Бр. 2733., нож од пушке под серијом ВБр. 2465.; извесну количину бојеве муниције и одело, које је на себи имао, па се од тога доба, непрестано по шуми крије, у намери да отпочне зла дела чинити, а то је изјавио и пред својом женом Драгом ноћу између 3. и 4. овог месеца, од које је преобуку узео и наредио јој, да њиховој деци место нађе, а ној Драги која га је од овог пута одвраћала, — да се не удаје док он не погине, јер се нема где враћати, пошто му је све имање продато за кривичне трошкове, на које је његов отац осуђен због јатаковања, хајдучима.

Овај је исти Живота и прошле године са још два друга из војске са оружјем био побегао, с намером да се отргне од власти земаљске и у таквом стању да чини кажњива дела, па од потере гоњен, после пет дана предао се сам, и на испиту код иследне власти признао ово дело, због чега је дат под суд пред којим је доцније одговарао и због разбојништва са убијством, извршеног пре уписа у војску.

Живота је висок 1.71 с. м. плав, бркова кратких пуних, очију плавих, погледа оштрог хајдучког, нос обичног, чела високог, стар 22 године. Од одела има шињел, војничке панталоне, шајкачу или шубару астраганску, а на ногама опанке. Од оружја на сваки начин пушку коју је из војске однео.

На основу чл. 2. Закона о хватању и утамањивању хајдука, начелство ово, позива напред именованог Животу Радојка Миленковића из Десине, да се у року од петнаест дана, од дана кад овај оглас буде изашао у „Српским Новинама“ (*) пријави најближој државној полицијској власти, што ако не учини, биће по истеку тога рока оглашен за хајдука.

Бр. 9620. Од начелства округа пожаревачког, 10. јула 1899. год. у Пожаревцу.

ПОТЕРА.

Василије Васић, Циганин ковач, из Подунаваца у ср. жичком, 4 маја ове год. извршио је у Трстенику крађу коња на опасан начин, па некуд побегао. Начелник ср. трстеничког, актом од 17 ов. м. Бр. 8442, моли све полицијске власти, да Василија у своме кругу потраже па нађеног њему стражарно упуте, иначе да одговоре о непроналаску, тим пре, што се неки Станко Спасић, тамош., коме је Василије продао коња —

налази у притвору као саучесник у овој крађи. — Василију је 18—19 година, смеђе је косе брчића и обрва, носи црн шешир, панталоне, антерију од фланера, чарапе и опанке. У друштву је са својом женом Тодором. Исти се може спровести и Управи града Београда с позивом на Бр. 14993., ако буде ухваћен у околини Београда.

Јован Томић — Куртив, Циганин, из Новог Ацбеговца, ср. орашког, окр. подунавског, окривљен је код начелства окр. моравског, што је 30. августа 1898. год. украо коња Спаси Јовановићу, баштовану из Ђуприје. Јован је по извршеној крађи био у затвору у Рачи и отуда побегао. Како се до сада није могао пронаћи, начелство округа моравског актом од 19. ов. м. № 6877. моли све полицијске власти, да га у кругу своме потраже и нађеног њему стражарно упуте. Може се спровести и Управи града Београда с позивом на Бр. 15065. Он је стаса високог, крупан, у лицу сув, образа дугих, бркова црних, обрва црних и састављених, очију граорастих; на једном образу има белегу од посеког, браду брије.*) Занима се обично дамбаслуком. И раније био је двапут на робији због крађе коња.

Милан Гајић, помоћ. тргов. из Д. Милановца, 1. фебр. тек год. стављен је код тамош. среске власти под кривичну трагу за дело из § 177. у вези § 41. кривич. закона. Начелник среза поречког, до сада га није могао пронаћи па зато актом № 4163. моли све полицијске власти да га потраже и нађеног њему стражарно спроведу. Милану је 20 година, средњег стаса, црномањаст, има малу црну браду и бркове; одело цивилно. Власти ближе Београду, могу га спровести и Управи града Београда, с позивом на Бр. 14983.

СКРЕЂЕ СЕ ПАЖЊА.

Стеван Лацковић — „Лажов“. Кесароши, притвореници Управе града Београда, са којима је овај у неколико прилика

био у друштву, дали су му надимак *лажов*, јер поред осталих порока што га они имају, овај још има и тај што беспримерно лаже. Родом је из Лока у Бачкој; има му 26 година, плав. У Србији живи од дужег времена као војни бегунац, но због крађа, варања и оданости на све могуће пороке, отказано му је гостопримство и под 16. јуном протеран је на свагда из наше земље у Бугарску (пресудом кварта теразијског № 5169.). Управа града Београда скреће пажњу свима полицијским властима, а нарочито пограничним да на њега обрате пажњу и да му спрече повратак у земљу ако би то покушао

учинити. Акт Управе града Београда Бр. 14760.

УХВАЋЕН

Милан Николајевић-Грбић, чију смо слику донели у прошлом броју „Полиц. Гласника“ на страни 192, ухваћен је још истог дана на Калемегдану. Њега је по изнетој слици познао — редов жандарм Благоје Арсенијевић, који је на служби при кварту варошком, — и одмах га спровео кварту, одакле је после доведен у затвор Управе гр. Београда.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Број, који за овим долази, биће обустављен свима за које претплата још није послата уредништву. Нарочито обуставићемо онима, којима смо се обраћали писмом да претплату пошљу, па то још до данас нису учинили ма да су, како смо извештени, сву претплату покупили.

*) Рок истиче 1. јула ове године.

(Ур.)

*) Године старости овога допова начелство није назначило.

Ур.